

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Střední odborné učiliště obchodu a služeb, Teplice, Alejní 12,
příspěvková organizace**

Alejní 12, 415 01 Teplice

Identifikátor školy: 600 011 291

Termín konání komplexní inspekce: 7. až 11. ledna 2002

Čj.	061 56/2002 3009
Signatura	kf5hv518

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je od 1. 7. 2001 příspěvkovou organizací zřízenou Radou Ústeckého kraje. Zřizovací listina č.j. 58/2001 byla vydaná na základě usnesení Rady Ústeckého kraje č.j. 46/15/2001 ze dne 5. září. 2001, dle ustanovení § 27 odst. 1 a 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Rada Ústeckého kraje potvrdila dne 14. 9. 2001 svým rozhodnutím dle § 1 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, ve funkci dosavadního ředitele SOU obchodu a služeb Teplice. Zároveň došlo k přechodu veškerých práv a závazků ze státní příspěvkové organizace na příspěvkovou organizaci kraje.

Poslední rozhodnutí o zařazení do sítě škol bylo vydáno MŠMT ČR dne 8. 2. 1999, čj. 13723/99-21, s účinností od 1. 9. 1998. Dle tohoto rozhodnutí je škola oprávněna nabízet úplné střední odborné vzdělání a střední odborné vzdělání v oborech:

66-41-L/008 Obchodník, denní studium (4 roky),

66-51-H/004 Prodavač – smíšené zboží, denní studium (3 roky),

003 Prodavač – potravinářské zboží,

006 Prodavač – drogistické zboží,

009 Prodavač – textil a oděvy,

010 Prodavač – obuv a kožená galanterie,

012 Prodavač – drobné zboží,

013 Prodavač – hodiny a klenoty,

66-52-H/001 Aranžér, denní studium (3 roky),

66-53-H/002 Operátor skladování – obchod, denní studium (3 roky),

69-51-H/001 Kadeřník, studium denní (3 roky),

64-41-L/501 Provoz obchodu, nástavbové denní studium (2 roky),

64-51-L/521 Podnikání v oborech obchodu a služeb, nástavbové denní studium (2 roky).

V tomto školním roce jsou vyučovány silně vytištěné obory a dobíhá ještě poslední ročník pětiletého studijního oboru obchodník.

Kapacita školy: 382 žáci. V době konání inspekce studovali ve škole **303** žáci ve **14** třídách.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Komplexní inspekce se vzhledem k odborné způsobilosti svých členů zaměřila na kontrolu výuky v těchto skupinách předmětů: společenskovední předměty (český jazyk a literatura, občanská nauka, dějepis, psychologie), přírodovědné předměty (matematika, chemie, základy přírodovědných věd, ekologie), výpočetní technika, odborné předměty, odborné předměty ekonomické a odborný výcvik.

Hodnocení výuky proběhlo na základě hospitací v hodinách, zápisů realizované výuky v třídních knihách, posouzení návaznosti učiva učebních osnov a z nich rozepsaných tematických plánů, rozborem předepsaných kontrolních prací, případně rozhovorů s učiteli. V hodinách byly sledovány cíle a obsah učiva, prostor pro činnost žáka a jeho motivace, aplikace poznatků, vzájemná komunikace a materiální podmínky realizace výuky.

Týdenní hodinové dotace všech sledovaných předmětů i odborného výcviku odpovídají

schváleným učebním dokumentům. Případné úpravy hodinové dotace i obsahu učiva nepřekračují povolený limit. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech a odborném výcviku plněny, mírné časové zpoždění v ekonomice bylo způsobeno nemocí vyučující. Rozvrh hodin jednotlivých tříd neodporuje ustanovením § 14 vyhl. MŠMT č. 14/1991 Sb. o středních školách v platném znění.

Vyučování probíhá v kmenových učebnách, vybavených většinou starým, někde i poškozeným nábytkem, prostředí tříd je rozdílné, v některých třídách není zvlášť podnětné, naproti tomu působí velice hezky výzdoba chodeb školy. Z hlediska psychohygieny jsou nevhodné především některé židle, které svou velikostí neodpovídají potřebám žáků. V několika učebnách je umístěna audiovizuální technika.

Blok společenskovedních předmětů (český jazyk a literatura, občanská nauka, dějepis, psychologie)

Český jazyk vyučují odborně i pedagogicky způsobilé učitelky, z 12 hodin občanské nauky je 9 odučeno odborně i pedagogicky způsobilé, zbývající tři nekvalifikovaně, výuku dějepisu zajišťuje vyučující s pedagogickou způsobilostí. V případě občanské nauky nekvalifikovanost do jisté míry ovlivnila odbornost výuky i volbu metodických postupů.

Pro český jazyk, psychologii a dějepis jim škola zapůjčuje učebnice, ale pro výuku dějepisu jsou tyto již zastaralé a nevyhovující, pro občanskou nauku nejsou učebnice vůbec. Učební pomůcky pro uvedené předměty jsou jen v omezeném množství. Pro český jazyk chybí tabelární pomůcky, kromě několika novějších kusů Pravidel českého pravopisu jsou další jazykové příručky zastaralé. Kabinet českého jazyka a občanské nauky je zčásti vybaven odbornými publikacemi a dalšími materiály (vyučující využívají i vlastní zdroje), nevyhovující je materiální vybavení pro dějepis (zcela chybí vhodné učebnice, historické mapy apod.). Ve sledovaných hodinách využívaly učitelky kopírované materiály, v literatuře a v dějepise obrazový materiál a doplňkovou literaturu, v občanské nauce denní tisk, v jedné hodině literatury pak audiotechniku. Nejčastěji používanou pomůckou byla však tabule a křída. Tato skutečnost nepříznivě ovlivňuje nejen kvalitu a efektivitu výuky, ale i domácí přípravu žáků. (V průběhu inspekce byl částečně doplněn učebnicový fond pro český jazyk a literaturu).

Předložené časově tematické plány, kterými se vyučující ve výuce řídí, vycházejí z deklarovaných učebních dokumentů., učivo českého jazyka a občanské nauky je rozvrženo pro všechny ročníky na celou dobu studia, takže nedochází k obsahové duplicitě. Na jednotlivé hodiny byli učitelé připraveni. Stanovené výukové cíle byly vždy splněny (ve třídách čtyřletého studijního oboru však nebyly mnohdy přiměřeně náročné).

Většina hodin měla tradiční stavbu s převahou frontální práce. V úvodu byli žáci seznámeni s tématem a cílem hodiny. Po případném zkoušení nebo opakování následoval výklad. Nové učivo navazovalo na společné opakování předchozího učiva (někde formou písemného testu), výklad nové látky byl doprovázen snahou o řízený rozhovor. Součástí hodin bylo diktování nebo opisování poznámek do sešitů, ale ani ve vyšších ročnících nebyli žáci vedeni k zapisování poznámek v průběhu výkladu.

Kladně lze hodnotit v občanské nauce aktualizování učiv, uvádění příkladů z praxe a návaznost na zkušenosti žáků, v hodinách psychologie velmi dobré a pro žáky zábavné zapojení do výuky, v hodině slohu efektivní společnou a následně individuální práci žáků s chybou. Zajímavou možností, kde žáci mohou uplatnit své schopnosti i své zájmy a projevit se tvůrčím způsobem, jsou tzv. seminární práce zadávané ve všech ročnících dvakrát ročně.

Nedostatkem je vytváření většího prostoru pro samostatné učení, při kterém si žáci osvojují nové poznatky samostatným studiem nebo prostřednictvím skupinové práce, jen zřídka učitelé

dokázali navodit problémovou situaci, aby žáky přiměli přemýšlet, zaujmout a obhajovat vlastní stanovisko. Vyskytly se i metodické chyby (v českém jazyce a v dějepise nebyla skupinová práce dostatečně uzavřena a nebyl promyšlen způsob hodnocení) a nedostatky v organizaci hodiny (žáci neměli dostatek času si daný problém promyslet). V českém jazyce není dostatečná pozornost věnována mimočítankové četbě. Ve většině hodin převládá mluvní projev vyučujících, někde byla role vyučující zcela dominantní. Způsob výuky tak nemotivoval dostatečně žáky k aktivní účasti, jednotvárnost měla vliv na jejich únavu a klesající pozornost. V závěru hodin chybělo shrnutí a utřídění učiva, ověření pochopení látky. Celkové hodnocení hodiny, prováděné zpravidla učitelkou, bylo pouze formální. Jen výjimečně byli k hodnocení vyzváni žáci, bylo však vidět, že na to nejsou zvyklí. Nedoceněno zůstává pozitivní posilování, jen zřídka byl využit pro získání zájmu žáků moment překvapení.

Náhodná kontrola žákovských knížek potvrdila, že frekvence známek v uvedených předmětech je dostatečná. Pokud učitelky klasifikovaly během hospitovaných hodin, hodnocení bylo objektivní a zdůvodněné. Opravy osnovami předepsaných písemných slohových prací jsou prováděny pečlivě, hodnocení je zpravidla zdůvodněné.

Plánování je hodnoceno jako velmi dobré, stejně tak personální podmínky, materiální a psychohygienické podmínky jsou s výjimkou dějepisu průměrné (v dějepise díky nevhodným učebnicím materiální podmínky pouze vyhovující), metody a formy práce, motivování i komunikace jsou velmi dobré v hodinách psychologie a občanské nauky, horší v českém jazyce a dějepise. Celkově je vzdělávání v uvedených předmětech hodnoceno jako průměrné.

Matematika

Výuku předmětu matematika zajišťují plně kvalifikovaní učitelé. Vybavení učebnicemi a učebními pomůckami je na průměrné úrovni. Hodiny jsou učiteli připravené, vhodně je zvolen rozsah nové látky, který respektuje zaměření a složení třídy. Důraz je tak kladen např. u žáků oboru prodavač na neustálé procvičování pamětního počítání, zejména odčítání a sčítání, které budou žáci potřebovat ve své praxi.

Hodiny měly jasný cíl, který se daří splnit. Učivo bylo prezentováno věcně správně, srozumitelně, vlastní výuka probíhala převážně frontální metodou, kde však často chyběla větší diferenciaci učiva a ve většině případech i prvky aktivního učení, málo bylo využíváno i mezipředmětových vztahů. Tempo výkladu bylo přiměřené a odpovídalo složení třídy. Škoda jen, že se nepodařilo vytvořit ve více hodinách dostatečný prostor k procvičování a upevňování učiva, zhodnocení a vhodnému ukončení hodiny. Vědomosti a dovednosti žáků jsou průběžně hodnoceny, žáci mají dostatek známek, klasifikace je jednoznačná. Písemné kontrolní práce byly zadávány v rozsahu stanoveném učebními osnovami. Jejich oprava a klasifikace měly standardní úroveň.

Vstřícný přístup učitelů k žákům, respektující jejich schopnosti s ohledem na studovaný obor, přispíval k příjemné atmosféře v hodinách. Vzájemná interakce žáků a učitelů je velmi dobrá, žáci se nebojí zeptat, přínosem by bylo větší zastoupení vnitřních i vnějších motivujících prvků, takto je značná část žáků při výuce pasivní a příliš se nezapojuje.

I přes uvedené nedostatky je zajištění a průběh výuky matematiky ve škole na velmi dobré úrovni.

Výběr přírodovědných a technicky zaměřených předmětů (chemie, základy přírodních věd, základy ekologie, zbožiznalství, technologie a materiály)

Vybavení školy umožňuje plnit schválený učební program. Pro kvalitnější výuku

přírodovědných předmětů je zapotřebí vybudovat laboratoř pro praktickou část výuky přírodovědných předmětů a zbožíznalství. Vedení školy je si této skutečnosti plně vědomo a škola má již vytipovány potřebné prostory pro tento účel. Vlastní učebnice v této skupině předmětů většinou žáci nemají, škola jim však tyto zapůjčuje. V některých předmětech však vhodné učebnice k dispozici žákům nejsou, a tak je tato situace řešena obsáhlejším diktováním poznámek, případně nakopírovanými materiály.

Z pěti učitelů mají dva úplnou způsobilost, dva pouze způsobilost pedagogickou (nemají odborné vysokoškolské vzdělání potřebné pro teoretickou výuku na SŠ) a jeden má středoškolské vzdělání s vyučením ale bez pedagogické způsobilosti.

Vyučující mají vypracovány vlastní tématické časové plány obsahující potřebné údaje a podle nichž potom dále detailněji připravují výuku. Struktura zhlédnutých hodin odpovídala věku a schopnostem žáků i výukovým cílům. Výběr, sled a množství informací byly přiměřené, náročnosti učiva s přihlédnutím k profilu absolventa. Stavba jednotlivých hodin byla většinou standardní - frontální či klasifikované opakování, výklad nové látky, zápis poznámek, shrnutí a zadání domácího cvičení. V rozhodující části zhlédnutých hodin bylo využíváno rozmanitých vyučovacích metod od klasického výkladu, přes řízený rozhovor s prvky problémové výuky až po práci ve skupinách. Hodiny byly dobře připravené i organizované a probíraná látka svědčila o dobrém plnění tématického časového plánu, resp. osnov. Ne vždy se však dařilo věnovat dostatek časoprostoru pro shrnutí látky na konci vyučovací jednotky a získávání zpětnovazebních informací o její efektivitě.

Po stránce motivace a hodnocení byla většina sledovaných hodin zdařilá. Bylo využíváno skupinové výuky, zahrnující i prvky soutěživosti. Klasifikace byla zdůvodňována a zkoušení nebylo jenom jakési vyhledávání neznalostí. Mezipředmětových vazeb bylo vhodně příležitostně využíváno a rovněž bylo navazováno na životní zkušenosti žáků. V menší části hodin nebyla motivace prioritou, zejména nebylo v dostatečné míře využíváno pozitivně motivačního posilování.

Interakce a komunikace je založena v každém případě na respektování osobnosti žáka, vzájemné důvěře a toleranci. V dostatečné míře je vytvářen prostor pro diskusi, při níž je samozřejmě připouštěna i různost názorů. Nežádoucí chování žáků nebylo v hodinách pozorováno a dle sdělení vedení školy i samotných vyučujících se v tomto směru nevyskytují závažnější problémy.

Jednotlivé navštívené hodiny byly většinou hodnoceny s výraznou převahou pozitiv (velmi dobré i vynikající) zbytek nebyl v žádném případě horší než průměr. Celkové hodnocení kvality výuky této skupiny předmětů ČŠI odpovídá stupni velmi dobrý s výraznou převahou pozitiv.

Ekonomické předměty (účetnictví, ekonomika, management, zahraniční obchod, administrativa prodejny, obchodní provoz)

Vyučující mají sice pro jednotlivé předměty zpracované časově tematické plány, které obsahově vycházejí ze schválených učebních osnov, ale ve škole není vytvořen systém plánování ekonomických předmětů, čímž dochází k opakování jedné problematiky ve více předmětech.

Z šesti vyučujících pouze jedna z nich splňuje požadavek úplné způsobilosti. Absence pedagogické způsobilosti u jedné a nekvalifikovanost u čtyřech zbývajících vyučujících se odrazily především v metodickém vedení hodin, pojetí výuky je postaveno převážně jako faktografické. Negativním zjištěním je také nediferencovanost výuky u studijních a učebních oborů a nízká náročnost na znalosti a dovednosti žáků především ve studijních oborech.

Výuka administrativy provozu probíhá v podkrovních učebnách vybavených elektronickými psacími stroji, ostatní předměty se vyučují v kmenových třídách. V žádné ze sledovaných hodin však nebyla využita didaktická technika, nejčastěji používanou pomůckou byla tabule a křída a někdy kopírované materiály. Pro výuku účetnictví škola vlastní a dle sdělení vyučující v hodinách účetnictví využívá software pro vedení jednoduchého a podvojného účetnictví. Vyučující mají k dispozici odborné publikace (využívají i vlastní zdroje). Žáci mají učebnice pouze na administrativu prodejny, v ostatních předmětech jsou žáci odkázáni na diktované poznámky. Absence učebnic i dalších studijních materiálů (např. zákoník práce, postupy účtování, atd.) nepříznivě ovlivňuje kvalitu a efektivitu výuky, ale i domácí přípravu žáků a u studijního oboru i přípravu na maturitní zkoušku. Kontakt s praxí je v rámci výuky předmětů, k některým vybraným tématům, zajištěn exkurzemi (např. velkoobchodní sklad).

Z celkového pohledu hospitovaných hodin lze kvalitu výuky hodnotit jako průměrnou. Všechny hodiny byly připravené. V prakticky zaměřených hodinách administrativy prodejny měly organizace, formy a metody práce tradiční charakter - nácvik psaní desetiprstovou hmatovou metodou, výklad nové látky, stylizace a vypracování písemností. Pro zdokonalení v psaní na stroji žáci mají možnost navštěvovat kroužek v psaní na stroji. V ostatních sledovaných, teoreticky zaměřených, hodinách převládala frontální výuka, v jedné hodině byla k vidění samostatná práce ve skupinách. V převážné většině hodin žáci byli pasivní, aktivita vycházela od učitelů, kteří jim sdělovali a diktovali poznatky v hotové podobě. Ojedinele byly využity metody vedoucí k aktivnímu osvojování vědomostí a formujících samostatnost a tvůrčí myšlení žáků.

Průměrně je hodnocena i oblast motivace a hodnocení. Vstupních motivačních metod bylo využito minimálně, v průběhu hodin byli žáci motivováni aktualizací učiva, využíváním mezipředmětových vztahů a uváděním příkladů z praxe. Motivací pro žáky je také zveřejňování výkonů dosažených v soutěži v psaní na stroji, která se ve škole pořádá každý rok. Vědomosti a dovednosti jsou průběžně hodnoceny, slabým místem jsou závěry hodin, kdy často chybělo shrnutí, zhodnocení práce žáků nebo prověření pochopení nových poznatků žáků.

Prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků byl minimální, výuka byla ve většině sledovaných hodin snížena na opakování naučených frází. Úroveň verbální a neverbální komunikace vyučujících byla dobrá, projevy nekázně nemuseli v průběhu inspekce vyučující řešit.

Materiálně technické podmínky jsou průměrné, umožňují však plnit stanovené vzdělávací programy. Citelně slabým místem je personální zajištění výuky, což mělo vliv na vlastní průběh některých hodin z hlediska organizace, forem a metod výuky. Oblast motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny průměrně. Výuka ekonomických předmětů je hodnocena jako průměrná.

Odborný výcvik

Kvalitu odborného výcviku sledovala ČŠI v učebních oborech kadeřník první ročník, aranžér třetí ročník, operátor skladování třetí ročník a ve všech ročnících studijního oboru obchodník.

Učební osnovy jsou rozpracovány do časových tematických plánů. Plnění jednotlivých tematických celků u konkrétního žáka je zaznamenáno v deníku evidence odborného výcviku. Povolené úpravy učebních osnov nebyly využity. Členění učiva předmětu odborný výcvik do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu. Při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě. Je zajištěna kontinuita mezi jednotlivými ročníky. Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání. Přípravu mistrů odborné výchovy na výuku ČŠI hodnotila jako velmi dobrou až průměrnou. Plánované cíle vyučovacích

dnů jsou v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Výuku odborného výcviku v učebních i studijním oboru zajišťuje 8 mistrů odborné výchovy (dále jen MOV), z nichž 2 splňují úplnou odbornou i pedagogickou způsobilost.

Odborný výcvik žáků učebních i studijních oborů probíhá v odborných dílnách a učebnách školy a na smluvních pracovištích. Pro učební obor aranžér jsou ve škole k dispozici dvě aranžérské dílny se základním vybavením. Pro učební obor kadeřník má škola zřízen malý kadeřnický salonek a přípravnu, kde se žáci prvního a druhého ročníku střídají na odborném výcviku v ranní i odpolední směně. Pro prodavačské učební obory je ve škole zřízena a velmi dobře vybavena odborná učebna. Odborný výcvik učebních oborů prodavač, smíšené zboží, operátor skladování a obchodník je zajištěn na smluvních pracovištích velkých supermarketů (Hypernova, Kaufland, Billa), ale i na malých soukromých prodejnách v Teplicích a okolí. Psychohygienické podmínky pro odborný výcvik ve škole jsou na průměrné úrovni, ve velkých supermarketech vynikající.

Bezpečnost práce u všech učebních oborů je zajištěna základním školením na začátku školního roku a průběžně dalším dílčím školením při přechodu na nové pracoviště. O těchto školeních jsou vedeny písemné záznamy. Škola má svou vnitřní směrnici pro odměňování žáků za produktivní práci, která vychází z platných zákonných ustanovení. Na výšce odměny žáka kromě MOV participují i třídní učitelé.

Výuka odborného výcviku učebních oborů probíhá cyklickou formou. Skupinová výuka je zajištěna u učebních oborů kadeřník a aranžér. Ve skupinové výuce na odborných dílnách a provozovně byli žáci seznámeni s cílem vyučovacího dne. Teoretická část výuky byla spojena s praktickou ukázkou. U učebního oboru aranžér mají žáci zavedené pracovní sešity, ale jejich praktické využívání bylo evidováno pouze u jedné skupiny. U učebního oboru kadeřník jsou v pracovních sešitech pouze vlepovány různé druhy účesů z módních časopisů. Teoretická část v sešitech není zaznamenána. Negativem učebního oboru kadeřník je překrývání ranní a odpolední směny v rozsahu dvou hodin (od 11.30 – do 13.30), přičemž tuto časovou prodlevu lze využít na vysvětlení teoretické části výuky v odborné učebně a seznámení žáků s cílem vyučovacího dne (přidělení práce jednotlivým žákům). U učebního oboru aranžér u jedné skupiny v teoretické části výuky bylo využíváno velmi skromně učebních pomůcek. Přidělování práce žákům nebylo předem připravené. Velmi dobře lze hodnotit práci druhé skupiny, kde vyučovací den byl připraven, byla patrná snaha a zájem o výuku ze strany žáků. V průběhu výukového dne MOV učebních oborů kadeřník a aranžér prováděly kontrolu zadané práce, nechyběl individuální přístup. Žákům bylo umožněno pracovat vlastním tempem. V průběhu výuky byly využívány vědomosti z odborných předmětů a zejména příklady z běžného života. Orientační ověřování vědomostí a dovedností navazovalo na probrané učivo, mělo charakter zpětné vazby, MOV ve většině případů reagovaly na dílčí odpovědi žáků a doplňovaly další podrobné informace. K pozitivnímu povzbuzování žáků u učebního oboru kadeřník bylo často využíváno pochvaly ze strany MOV. Na základě dílčích známek stanovují MOV výslednou známku za každý měsíc. Při kontrole ŽK u učebního oboru aranžér ne vždy byly známky za příslušný měsíc zapsány. V závěru vyučovacího dne byla velká pozornost věnována úklidů dílen a provozovny, méně již závěrečnému hodnocení. Sebehodnocení žáků nebylo zaznamenáno.

Odborný výcvik učebních oborů prodavač a operátor skladování probíhá na smluvních pracovištích, pod vedením instruktorů. Každý instruktor má k dispozici rozpracované učební osnovy. Plnění učebních osnov je sledováno rajónovými MOV, které minimálně jednou měsíčně navštěvují supermarkety i ostatní prodejny. Ve spolupráci s instruktorem žáků je určena i výsledná známka za každý měsíc. Výhodou velkých smluvních pracovišť je široký sortiment zboží, který umožňuje plnit učební osnovy téměř v plném rozsahu. Problémem

zůstává plnění tematických celků jako například práce na kontrolní pokladně, balení zboží, aranžérské práce apod. Tento nedostatek je nahrazován doplňkovou výukou na cvičné prodejně školy pod vedením MOV.

Dohodnutá pravidla jednání jsou dána v dílenském řádu, který je k dispozici na jednotlivých aranžérských dílnách a provozovně kadeřníků. Tyto pravidla jsou respektována. Chování a jednání žáků na smluvních pracovištích je upřesněno v pracovních řádech jednotlivých obchodů. Nežádoucí chování ze strany žáků v průběhu inspekce nebylo zaznamenáno. Vzhledem k profilu učebních oborů a studijního oboru obchodník je kladen velký důraz na komunikativní schopnosti žáků. Tyto jsou v rámci předmětu odborný výcvik neustále rozvíjeny.

Plánování a přípravu výuky hodnotí ČŠI jako velmi dobrou, podmínky výuky ve škole jako průměrné, v supermarketech jako velmi dobré. Organizace formy a metody výuky aranžérů jako průměrné u ostatních oborů jako velmi dobré. Motivace, hodnocení, interakce a komunikace jsou na velmi dobré úrovni.

ČŠI hodnotí celkově odborný výcvik na škole jako velmi dobrý.

Pracovníci ČŠI navštívili přes 40 hodin teoretické výuky a odborného výcviku, seznámili se s některými smluvními pracovišti odborného výcviku (Hypernova, Kaufland – prodavači, Sportovní obchod – aranžéri). Díky složení inspekčního týmu se podařilo pokrýt důležité skupiny předmětů (český jazyk, dějepis, občanská nauka, psychologie prodeje, matematika, odborné ekonomické předměty a výběr ostatních odborných a přírodovědných předmětů).

Pozitivním zjištěním je plnění učebních dokumentů v teoretické výuce i v odborném výcviku. V hodnocení vlastní úrovně výuky lze vyzdvihnout zejména vztahy mezi učiteli a žáky, které byly korektní, s respektem k žakově osobnosti, atmosféra v hodinách byla klidná, chování žáků bezproblémové. Stejně tak kladně ČŠI hodnotí i možnost doučování, kterou mají žáci prakticky ve všech předmětech.

V organizaci a metodice teoretické výuky jsou již určité rezervy, zejména častější použití prvků aktivního učení, větší důraz na motivaci a sebehodnocení. Vyskytly se i metodické nedostatky. Malá pozornost je věnovaná rozplánování učiva v ekonomických předmětech. Tím, že není diferencovaně zvolen rozsah přednášené látky, dochází k malé náročnosti výuky u studijního oboru.

Ze strany vyučujících zůstávala komunikační výchova nedoceněna. Žáci měli jen málo příležitostí k souvislému projevu (s výjimkou ústního zkoušení nebo referátu v občanské nauce nebo v předmětu psychologie prodeje) a nebyli dostatečně podněcováni k diskusi, k argumentaci, k vyslovování vlastních soudů, ke vzájemné komunikaci. V tomto směru je příznivější situace v odborném výcviku.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Změna zřizovatele neměla vliv na dlouhodobou **koncepti** školy, kterou je zajištění výuky vybraných službových oborů v regionu. Současná i plánovaná skladba studijních a učebních oborů vychází ze znalosti současných potřeb regionu i z velmi pravděpodobného odhadu vývoje nabídky pracovních míst. Vznik velkokapacitních prodejen (hypermarkety a supermarketů) se odráží v otevírání učebních oborů prodavač se zaměřením pro smíšené zboží, skladník - operátor a studijního oboru obchodník. Škola obnovuje jednání o zařazení nových učebních oborů (fotograf a kosmetička), které se v blízkém okolí nevyučují.

Rozšířením školy i o OU a U a zařazením učebních oborů provoz obchodu, čistíren a prádeln a společného stravování chce umožnit získání kvalifikace i ostatním žákům.

V koncepci školy je rovněž pamatováno na zlepšování úrovně výchovně vzdělávacího procesu, zavádění zajímavějších metod výuky (problémové a skupinové vyučování), rozvíjení možností využívání volného času žáků školy prací v zájmových kroužcích.

Neustálé zlepšování **materiálních podmínek** a zejména vybavení školy je součástí dlouhodobé i střednědobé koncepce školy. Teoretická výuka probíhá v budově školy, která je ve středu města v bezprostředním dosahu městské dopravy. Ve škole je dostatečný počet učeben (22) pro současnou i zamýšlenou kapacitu školy. Odborné učebny jsou pro psaní na stroji (tři písárny), pro výpočetní techniku (dvě), pro prodavače, aranžéry, připravuje se odborná učebna (laboratoř) pro fyziku, chemii, biologii a zbožíznalství. Ve škole je rovněž knihovna, menší tělocvična a posilovna, místnost pro stolní tenis. Škola zajišťuje průběžně opravy (např. zateplení střechy, oprava kanalizace).

V **personální** oblasti je trvalým úkolem zvyšování podílu pedagogicky i odborně způsobilé výuky. Zajištění úplné způsobilosti je ovšem pro některé odborné předměty (např. obor kadeřnice) značně problematické. Ze současných 31 učitelů má úplnou (odbornou i pedagogickou) způsobilost 14 (45 %), z osmi mistrů odborné výchovy pouze 2 (25 %).

Z koncepčních záměrů vycházejí i krátkodobější (roční, měsíční) **plány práce** školy, ve kterých jsou přehlednou formou uvedeny již konkrétní úkoly z jednotlivých oblastí pro příslušné časové období s termínem i zodpovědnou osobou, z nichž některé vyplývají z organizačního zabezpečení školního roku vydaného MŠMT. Stěžejní oblastí plánu je vzdělávací (používání didaktické techniky, zajímavější formy vzdělávání apod.) a výchovná oblast (prevence škodlivých jevů a spolupráce se studentskou radou).

Organizační uspořádání školy je upraveno dokumentací, jejímž základem je Organizační řád. Ten obsahuje organizační schéma a organizační celky, stanovuje kompetence vedoucích pracovníků a vymezuje jejich pracovní náplně. Škola je rozdělena na tři úseky: teoretické výuky, odborného výcviku a úsek technicko ekonomický, který zajišťuje provoz školy (školník, topič, uklízečky) a ekonomickou agendu (účetní, personální a mzdové záležitosti). V čele každého úseku je zástupce ředitele, ve škole jsou jmenováni dva zástupci, z nichž jeden je statutární. Ve škole je stanoven výchovný poradce, z metodických orgánů předmětové komise (jazyků, ekonomických předmětů, matematiky a několik komisí odborných předmětů) a pedagogická rada. Smluvní pracoviště odborného výcviku organizačně spadají pod tento úsek, na každém je jmenován zodpovědný pracovník.

Pro žáky je závazný **řád školy** a vnitřní klasifikační řád. V řádu školy jsou uvedeny nejen jejich povinnosti, ale i práva. Pozitivně lze hodnotit v tomto řádu informaci o možnosti podání žádosti o přezkoušení. Ustanovení klasifikačního řádu vycházejí z vyhlášky MŠMT č. 354/1991 Sb. o středních školách, pro dobrou informovanost rodičů o prospěchu jejich dětí je zde zakotvena povinnost učitelů zápisu známek do učňovských knížek.

Řízení školy je zajištěno pravidelnými plánovanými poradami (vedení školy - každý týden, pracovní porady úseků - jednou za dva týdny), z nichž vedoucí pracovníci přenášejí informace a úkoly do jednotlivých úseků. Trvalé úkoly jsou zajištěny příkazy ředitele. Vnitřní informační systém je funkční, pracovníci školy a žáci mají k potřebným informacím přístup. Zákonným zástupcům poskytuje škola informace o žácích prostřednictvím třídních schůzek, které jsou organizovány dvakrát (první ročníky třikrát) ve školním roce. Samozřejmostí je možnost rodičů informovat se ve škole kdykoli po předchozí dohodě. Veřejnosti se škola prezentuje např. prostřednictvím městských sdělovacích prostředků nebo náborovými akcemi. Pro zájemce o studium pořádá dny otevřených dveří. V neposlední řadě lze do prezentace

školy v odborné veřejnosti zařadit i výkon odborného výcviku žáků na smluvních pracovištích. Systém vedení a **motivování** pracovníků je přizpůsoben velikosti školy a využívá výše uvedených standardních nástrojů operativního řízení. Zaměstnanci jsou seznámeni s kritérii pro osobní ohodnocení a odměny, jejich vyhodnocení je prováděno zpravidla dvakrát v kalendářním roce. Návrhy na výšku nenárokových složek platu přicházejí od vedoucích pracovníků (zástupců ředitele), kteří při jejich stanovení vycházejí z výsledků svých kontrol. **Kontrolní činnosti** vedoucích pracovníků školy jsou součástí plánu práce školy. Kromě hospitační činnosti jsou v něm uvedeny i všechny ostatní oblasti (např. kontrola pedagogické dokumentace, ekonomické kontroly). Z každé kontroly jsou provedeny zápisy, které vedení školy ČŠI předložilo. V hospitační činnosti byl kladen důraz na dodržování učebních dokumentů a na metodiku výuky. Z počtu (a charakteru) zápisů je zřejmé, že kontrolní činnost ve škole není formální a skutečně se ve škole provádí. Dokladem je neporušování zákonných ustanovení.

Z **povinné dokumentace** prohlížela ČŠI třídní knihy, katalogy, protokoly o přijímacím řízení, o závěrečných a komisionálních zkouškách, zápisy z porad, smlouvy o provádění odborného výcviku se smluvními pracovišti. Tato dokumentace je vedena bez závad a má všechny náležitosti. Rovněž tak Výroční zpráva školy za školní rok 2000/2001 obsahuje údaje požadované § 17e zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Pozornost si zaslouží i práce **výchovné poradkyně**. Její činnost vychází z plánu práce, důraz je kladen hlavně na vytvoření důvěry mezi ní a žáky. Ve spolupráci s třídními učiteli sleduje problémové žáky a v případě potřeby zve jejich rodiče do výchovné komise, kde se snaží nalézt řešení. Není opomenuta ani prevence škodlivých jevů, kde se velmi dobře osvědčuje úzká spolupráce s pedagogicko psychologickou poradnou a krizovým K-centrem (besedy na téma „zdravý životní styl“). Ve spolupráci s těmito jsou organizovány přednášky, žáci mají možnost konzultací. Největším problémem je ve škole velká absence některých žáků, zvláště plnoletých žáků. V neposlední řadě poskytuje zájemcům informace o možnostech dalšího studia na vyšších nebo vysokých školách.

V nabídce **mimoškolní činnosti** jsou sportovní kroužky, kroužek administrativy a kalenitky, žáci mají možnost využívat školní posilovnu a počítače (Internet) i v odpoledních hodinách. Žáci školy se zúčastňují sportovních soutěží (ve školním roce 2000/2001 celkem 13 akcí, např. turnaj v odbíjené, košíkové, florbalu, Běh Terryho Foxe a další), školních a regionálních kol v olympiádách jazyků, 4 žáci ze v roce 2001 zúčastnili i celostátní matematické soutěže. Tři žáci reprezentovali školu na přehlídce kadeřníků a přes dvě desítky žáků se zúčastnilo olympiády odborných znalostí. Pro vycházející žáky byla uspořádána beseda s pracovníky Úřadu práce v Teplicích. V rámci výuky tělesné výchovy je organizován lyžařský kurz a sportovně turistický kurz, zúčastnit se mohou i zájemci z vyšších ročníků. Na závěr školního roku je organizován sportovní den a školní akademie. Ve škole pracuje také **studentská rada**, ve které jsou zástupci všech tříd, a která se několikrát za školní rok schází s vedením školy. Na těchto setkáních jsou řešeny konkrétní problémy, s kterými přicházejí žáci.

Celkové materiální podmínky výuky jsou velmi dobré, personální zajištění výuky je průměrné. Vynikající je výhledově zpracovaná koncepce, která vychází ze znalostí podmínek a možností školy a regionu. Vysokou úroveň má i plánování a kontrolní činnost. Řízení školy je plně funkční a zajišťuje bezproblémový chod školy. ČŠI hodnotí také velmi dobře zajištění mimoškolní činnosti.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Střednímu odbornému učilišti byly stanoveny závazné ukazatele rozpočtu neinvestičních výdajů (NIV) v oblasti mzdových prostředků, odvodů na zdravotní a sociální pojištění, ostatních neinvestičních výdajů, ostatních plateb za provedenou práci a závazné limity počtu pracovníků. K rozpočtu NIV byly střednímu odbornému učilišti přiděleny prostředky na opravu a údržbu HIM. Stanovené závazné ukazatele rozpočtu v roce 2000 byly dodrženy.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech činil v roce 2000 103 %.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace tj. limit počtu pracovníků, limit prostředků na platy a limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci škola v kontrolovaném období dodržela.

Zařazení zaměstnanců do platových tříd a stupňů je v souladu s platným předpisem.

V roce 2000 byly čerpány nenárokové složky platu ve výši 80 % u osobních příplatků a 20 % u odměn.

Rozpočet a zásady čerpání FKSP pro rok 2000 byly vypracovány. Tvorba a čerpání FKSP za rok 2000 je v souladu s vyhláškou o fondu kulturních a sociálních potřeb.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu na ostatních neinvestičních výdaje (ONIV) škola v roce 2000 použila na nákup učebnic, učebních texty, učební pomůcky a na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na ostatní provozní náklady.

Procentní podíl z ONIV na učebnice, učební texty a učební pomůcky činil v r. 2000 1,6 % a na další vzdělávání pedagogických pracovníků 1,3 %, výdaje na vzdělávání všech pracovníků 2 %

z toho na další vzdělávání pedagogických pracovníků činil procentní podíl 1,3.

Vztažná částka na žáka u dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků činila 51,1 %

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Účelové prostředky na další vzdělávání pedagogických pracovníků v roce 2000 byly vyčerpány k danému účelu.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Střednímu odbornému učilišti byly přiděleny investiční prostředky mimo rozpočet na rekonstrukci střechy. Tyto prostředky byly v roce 2000 vyčerpány na uvedenou akci.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Ekonomické údaje uvedené ve výroční zprávě o hospodaření školy za rok 2000 odpovídají stanovenému rozpočtu a jeho čerpání v daném roce.

Přidělené prostředky ze státního rozpočtu v roce 2000 byly vynaloženy efektivně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- výkaz zisku a ztrát (Úč ROPO 4-02) ke dni 31.12.2000,
- výkaz o pracovnících a mzdových prostředcích (P 1-04) za období 1. -4. čtvrtletí 2000,
- zahajovací výkaz škol k 30. 9. 1999,
- zahajovací výkaz škol k 6. 10. 2000,
- rozvaha (Úč ROPO 3-02) k 31. 12. 2000,
- rozpočet neinvestičních výdajů na rok 2000 včetně úprav,
- vnitroorganizační směrnice vedení účetnictví,
- hlavní účetní kniha analytické evidence za rok 2000,
- tvorba a rozpočet FKSP na rok 2000 včetně zásad pro jeho čerpání,
- čerpání FKSP rok 2000 a účetní doklady roku 2000,
- vyúčtování příspěvku ze státního rozpočtu rok 2000,
- účetní doklady F 175/00, F 212/00, F 0054/00, F 170/00, F 172/00, F 22/00, F 52/00, F 93/00, F 93/00, 53/00, F 52/00, F 117/00, 119/00, ID 14/00, ID 31/00, ID 43/00, ID 59/00, ID 70/00, ID 83/00, ID 93/00, ID 102/00, ID 110/00, ID 117/00, ID 12130/00, ID 150/00,
- protokol o hospodářském výsledku za rok 2000,
- personální agenda pracovníků os.č. 5, 7, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 30, 32, 65,
- protokol o závěrečném vyhodnocení stavby (oprava střechy),
- smlouva o dílo č. 05/2000 na opravu střechy SOU, dodatek ke smlouvě,
- schválení investičního záměru, č.j. 27438/2000-16,
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr rok 2000,
- vnitřní platový předpis,
- cestovní doklady VPD 149/00, VPD 161/00, VPD 166/00, VPD 167/00, VPD 175/00, VPD 180/00, VPD 206/00, VPD 207/00, VPD 215/00, VPD 237/00, VPD 238/00, VPD 239/00,
- výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2000,
- výroční zpráva školy za školní rok 2000/2001,
- schválené učební dokumenty (učební plány a osnovy),
- učební plány rozpracované školou pro jednotlivé obory,
- rozvrh hodin,
- tématické časové plány,
- třídní knihy,
- žákovské poznámky.

ZÁVĚR

Výuka obchodních oborů (zejména učební obor prodavač, později přibyl studijní obchodník, v těchto oborech studuje 75 % žáků) má v SOU obchodu a služeb Teplice dlouholetou tradici. Škola má pro tuto výuku dobré materiální zázemí. V těchto oborech škola vidí těžiště své činnosti i v budoucnosti, chce však rozšířit svou nabídku i o další obory v oblasti služeb (kromě jiných fotograf, kosmetička). Tato koncepce vychází ze znalosti možností školy, současných potřeb regionu i z velmi pravděpodobného odhadu vývoje nabídky pracovních míst.

V současné době je škola plně funkční. Plánování, kontrolní a řídicí činnost mají velmi dobrou úroveň. Výuka se uskutečňuje dle schválených učebních dokumentů, v jejím plnění nebyly zjištěny žádné nedostatky. Prostředky ze státního rozpočtu v roce 2000 byly efektivně využity. Postupně se tak daří zlepšovat materiální vybavení školy.

Méně příznivá je situace v personálním obsazení učitelů a mistrů odborné výchovy z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti. Vedení školy si tuto situaci uvědomuje a snaží se ji zlepšovat. V organizaci a metodice teoretické výuky byly také shledány největší nedostatky, zejména chybělo častější použití prvků aktivního učení a větší důraz na motivaci a sebehodnocení. Nedoceněna zůstává i výchova ke komunikaci. Vyskytly se i metodické nedostatky. Malá pozornost je věnována rozplánování učiva v ekonomických předmětech. Vyzdvihnout lze naopak vztahy mezi učiteli a žáky, které byly korektní, s respektem k žákově osobnosti, atmosféra v hodinách byla klidná, chování žáků bezproblémové. Stejně tak kladně ČŠI hodnotí i možnost doučování a zajištění mimoškolní činnosti.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Josef Chvosta	Ing. Josef Chvosta v.r.
Členové týmu	Ing. Zdena Hájková	Ing. Zdena Hájková v.r.
	Mgr. Marta Dolinská	Mgr. Marta Dolinská v.r.
	PhDr. Bartolomej Javorský	PhDr. Bartolomej Javorský v.r.
	Ing. Josef Toman	Ing. Josef Toman v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Libuše Zmátlová, Alena Pospíšilová	

V Chomutově dne 30. ledna 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:27. 2. 2002...

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Zdeněk Pešek

..Mgr. Zdeněk Pešek v.r.....
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy		
Zřizovatel	14. 3. 2002	061 68/2002-3009

Rada školy	---	
------------	-----	--

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly dodány